

afsnit, men Deville har allerede sin egen stil, spændstig, elliptisk og koncis.

Det lader til, at Deville nu for en tid vil forlade lystspilgenren. Kriminalfilmens strammere form tiltrækker ham. Han finder, at musikken har stor betydning i filmkunsten og kunne tænke sig at lave en kriminalfilm i *Bartok*-atmosfære. Han har derimod ingen trang til at lave budskabsfilm om store menneskelige eller sociale problemer. „Tout cela peut se trouver dans un film sans qu'on veuille le dire ouvertement“.

Manuskriptet til „Ce soir ou jamais“ er trykt i „L'Avant-Scene du Cinéma“, og her har den ypperlige kritiker *Pierre Marcbabu* i et forord uddraget essensen af Devilles kunst:

„Perfection des détails, sciences des réflexes, observation attentive, sûreté du langage, originalité et précision de l'écriture: tout signale un grand metteur en scène.

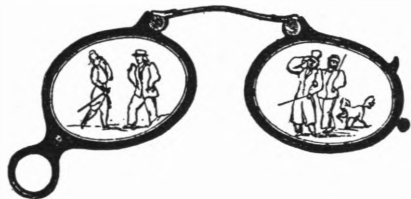
Et que ce grand metteur en scène soit jeune, qu'il ait le sens du bonheur et de la mélancolie, qu'il ait de l'humour et de la tendresse, qu'il puisse faire à la fois un film gai et grave, doux et cruel, voila qui tient du miracle, des rares et heureux miracles du cinéma. Il y a chez Michel Deville toutes les vertus d'un inventeur de personnages. C'est un homme qui sait écrire avec un caméra. Un nouveau style, un rythme neuf: la comédie retrouve sa noblesse.“

★

Credits:

„Ce soir ou jamais“ („I nat eller aldrig“). 1961. I.: Michel Deville. Manus.: Michel Deville og Nina Companeez. Foto: Claude Lecomte. Dekor.: Alexandre Hinkis. Musik: Jean Dalve. Medv.: Anna Karina, Claude Rich, Georges Descrières, Michel de Ré, Guy Bedos, Anne Tonietti, Jacqueline Danno, Françoise Dorléac og Eliane d'Almeida. Prod.: Eléfilm-Ulysse Productions.

„Adorable Mentuse“ („Yndig, men skør“). 1961. I.: Michel Deville. Manus.: Michel Deville og Nina Companeez. Dialog: Nina Companeez. Foto: Claude Lecomte. Dekor.: Alexandre Hinkis. Musik: Jean Dalve. Medv.: Marina Vlady, Macha Méryl, Michel Vitold, Jean-Marc Bory, Jean-François Calvé, Christian Alers og Claude Nicot. Prod.: Eléfilm.

★ ★ ★ ★ *Chef d'œuvre*

JULES ET JIM („Jules og Jim“). Prod.: Les Films du Carosse - S.E.D.I.F., 1961. Instr.: François Truffaut. Manus.: François Truffaut og Jean Gruault efter roman af Henri-Pierre Roché. Foto: Raoul Coutard. Musik: Georges Delerue. Klipping: Claudine Bouché. Medv.: Jeanne Moreau (Catherine), Oscar Werner (Jules), Henri Serre (Jim), Marie Dubois (Thérèse), Vanna Urbino (Gilberte), Sabine Haudepin (Sabine), Boris Basiak (Albert), Kate Noelle (Birgitta), Anny Nelsen (Lucie), Christiane Wagner (Helga).

Det vil ikke være forkert i forbindelse med omtalen af denne vidunderlige film at hente et lidt gammeldags udtryk frem: *Truffaut* har igen overgået sig selv. „Skyd på pianisten“ bortjog frygten for, at „Ung flugt“ skulle være et resultat af fransk films højkonjunktur, og Truffaut slog fast, at hans talent var stort og indholdsrigt. „Jules og Jim“ er endnu større og endnu rigere end de første film – den har placeret ham blandt de største instruktører. Han er en formidabel filmbevægelse.

„Jules og Jim“ er sæsonens, årets, årtiets – eller hvad man nu vil – film. Smålige indvendinger svinder bort over for dette vældige indtryk af rigdom, skønhed og varme. Den, om noget, kalder blufærdigheden frem, den, om noget, afæsker ærbødighed.

Blandt de af tidens instruktører, der behandler problemerne omkring kontaktbehovet, venskabet, kærligheden og erotikken, står Truffaut som den unge generations *Renoir*. „Jules og Jim“ kombinerer temaer i „Ung flugt“ og „Skyd på pianisten“, og resultatet er blevet en magtfuld og betagende skildring af netop venskabet og kærligheden. Fortællingen om de to venner og deres fælles kærlighed, den emanciperede og dog gallisk-feminine Catherine, udvikles med overlegenhed, dristighed og samtidig forbløffende sikkerhed. Truffaut behandler nostalgisk og suverent tids- og miljøbeskrivelserne, han skaber forbløffende smukke miljøskift ved hjælp af gammelt *news-reele*-materiale, der altid skildrer bevægelse: Metro'en, Eiffeltårnets elevator, biler etc. Tyskeren

Jules, franskmænden Jim og deres Catherine gør hinandens bekendtskab i førkrigsårenes „sorgløse“ bohèmesamfund i Paris. Jules' hjælpeløshed og sårbarhed er årsagen til at Catherine vælger ham frem for den mere maskuline Jim. Krigens indflydelse på de tre åbenbares under deres første møde efter fredsslutningen. Jules betror venen, at han er bange for at miste Catherine, han er ikke den mand, hun skal have. Han tilskynder venen til at tage Catherine i håb om gennem ham dog at beholde hende en smule. Men franskmænden savner troen og modet, og kærligheden til Catherine bliver problemfyldt for dem begge. Catherine's oprindelig bringer hende i en voldsom konflikt. Hun tvinger sig selv ud i den mest vanvittige af alle løsninger. Hun, der har betragtet gengældelsen som en fundamental ret, og som har hyldet „så er vi lige“-forholdet, vil blot tage konsekvensen, og Jules føler da også midt i sorgen en lettelse. Kærligheden har ikke nødvendigvis ægteskab behov og omvendt. At love at ære og elske hinanden til døden er en absurditet. Catherine kan ikke bindes af konventioner, og hun hader at skjule sine handlinger. Venskabet, der er af en sådan styrke, at mange danner sig et forkert indtryk af dets natur, ødelægges ikke på noget tidspunkt, så man kunne fristes til at tolke filmen som en idealisering af denne form for kontakt mellem menneskene. Det er uden tvivl forkert. Truffaut fortæller først og fremmest historien om tre menneskers forhold til hinanden, deres styrke, og svagheder, deres angst og melankoli, deres ungdommelighed og nænsomhed.

Erfaringerne fra „Skyd på pianisten“ har givet Truffaut en fremragende beherskelse af formen. *Coutards* inspirerende kameraarbejde

er forbilledligt, og det udnyttes fuldt ud. Billedet „fryser fast“ et kort sekund mens vennerne hilser på hinanden efter krigen, dele af billedet blændes af, hvor koncentrationen kræver det, kameraet går blufærdigt på afstand, når fortælleren beretter om den fortvivlede afsked på jernbanestationen, det står ubevægeligt under den lange, pinefulde fortælling om Jims soldaterkammerat og pigen i Marseille. Alt er benyttet med beherskelse og af nødvendighed – vi er milevidt fra *Deville* og *de Brocas* uventede numre. Vi er os hele tiden komedien og tragedien bevidst. Vi er engageret så dybt i konflikten, at Catherine's beslutning også bliver vor befrielse. Vi harmes ikke over nogen af personerne, over deres handlinger eller reaktioner; der er en årsag bag det hele. De er dækket ind og kan ikke handle anderledes. Vi kan blot acceptere dem og beundre dem for deres varme og rige menneskelighed.

Der er intet negativt at sige om de medvirkende. Spillet er uden mislyde, *Jeanne Moreau* behersker den vanskelige rolle, og *Oscar Weners* Jules står skarpt og intelligent.

„Jules og Jim“ rammer os på mange punkter med forbløffende sikkerhed og menneskekendskab. Vi er ikke forvænt med denne indtrængen i vort personlige liv; det spejl, der i andre film er blevet holdt op for os, har kun sjældent vist vort virkelige ansigt, vore inderste følelser, vore neddæmpede reaktioner. Betages vi nu? Vi går i hvert fald med masochistisk fryd atter ind til „Jules og Jim“ for, for 2., 3. og 4. gang, at opleve underet, for at fornemme den svigtende kontakt med biografstolen, for at blive løftet ud af vore her betydningsløse omgivelser.

A voir absolument – c'est un chef-d'œuvre.
Poul Malmkjær.

„Jules og Jim“ – *Oscar Wener* og *Henri Serre*.

